

B9-0533/2021

19.10.2021

ÁLLÁSFOGLALÁSI INDÍTVÁNY

benyújtva a Tanács és a Bizottság nyilatkozatait követően

az eljárási szabályzat 132. cikkének (2) bekezdése alapján

a lengyelországi jogállamisági válságról és az uniós jog elsőbbségéről
(2021/2935(RSP))

Gunnar Beck, Jaak Madison, Gerolf Annemans, Laura Huhtasaari, Gilles Lebreton, Jörg Meuthen, Tom Vandendriessche, Harald Vilimsky
az ID képviselőcsoport nevében

**Az Európai Parlament állásfoglalása a lengyelországi jogállamisági válságról és az uniós jog elsőbbségéről
(2021/2935(RSP))**

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 5. cikkére,
 - tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 267. cikkére,
 - tekintettel a lengyel alkotmánybíróság 2021. október 7-i K 3/21 sz. ítéletére, amelyet Lengyelország Hivatalos Közlönyében (*Dziennik Ustaw*) 2021. október 12-én tettek közzé,
 - tekintettel a Német Szövetségi Alkotmánybíróság 2020. május 5-i 2 BvR 859/15, 2 BvR 1651/15, 2 BvR 2006/15, 2 BvR 980/16 sz. ítéletére,
 - tekintettel a francia alkotmánytanács 2004. november 19-i 2004-505 DC sz. határozatára,
 - tekintettel a C-6/64. sz. *Costa kontra Ente Nazionale per L'Energia Elettrica (E.N.E.L.)*¹, a C-106/77. sz. *Simmenthal II.*² és a C-106/89. sz. *Marleasing*³ ügyekre,
 - tekintettel a Bizottság elnökének 2021. október 8-i nyilatkozatára,
 - tekintettel a Tanács és a Bizottság 2021. október 19-i nyilatkozataira a lengyelországi jogállamisági válságról és az uniós jog elsőbbségéről,
 - tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) bekezdésére,
- A. mivel a lengyel alkotmánybíróság K 3/21 ítélete megállapította, hogy az EUSZ számos rendelkezése összeegyeztethetetlen a lengyel alkotmánnyal; mivel ez felveti az uniós jog és a tagállamok alkotmányjoga közötti hierarchia kérdését;
- B. mivel következésképpen az uniós jog elsőbbségének doktrínája – amely a bíraktól származik és nem rendelkezik a Szerződésekkel teljes mértékben azonos státusszal – mindenképpen a jog azon területeire korlátozódik, amelyeket az EUSZ 5. cikkével összhangban az uniós intézményekre ruháztak;
- C. mivel a *Costa kontra E.N.E.L.* ítéletben az Európai Unió Bírósága (EUB) megállapította, hogy „a Szerződésből eredő és ezáltal önálló jogforrásból származó joggal szemben – annak eredeti, sajátok természetéből adódóan – bírói úton nem érvényesíthető

¹ A C-6/64. sz., *Flaminio Costa kontra E.N.E.L.* ügyben 1964. július 15-én hozott ítélet, EU:C:1964.

² A C-106/77. sz., *Amministrazione delle Finanze dello Stato kontra Simmenthal SpA* ügyben 1978. március 9-én hozott ítélet, EU:C:1978:49.

³ A C-106/89. sz., *Marleasing SA kontra La Comercial Internacional de Alimentation SA* ügyben 1990. november 13-án hozott ítélet, EU:C:1990:395.

semmiféle nemzeti szabály anélkül, hogy e jog ne veszítené el közösségi jellegét és anélkül, hogy magának a Közösségnek a jogi alapjait ne kérdőjelezné meg”;

- D. mivel az EUSZ 5. cikke kimondja, hogy az EU csak a tagállamok által a Szerződésekben ráruházott hatásköröket gyakorolhatja, és az EU-ra így nem átruházott hatáskörök továbbra is a tagállamok hatáskörében maradnak;
- E. mivel az EUMSZ 267. cikke kimondja, hogy az EUB hatásköre az uniós szerződések és az azok alapján elfogadott valamennyi jogszabály értelmezésére korlátozódik; mivel az EUB nem rendelkezik hatáskörrel olyan jogi kérdések értelmezésére, amelyek kívül esnek az EUSZ 5. cikke által ráruházott hatáskörökön;
- F. mivel a tagállamok határozzák meg az EUSZ 5. cikke szerinti uniós hatásköröket, ami logikusan magában foglalja a bíróságai hatáskörét is, hogy meghatározzák az átruházott hatáskörök pontos hatályát, amennyiben a Szerződések nyelvezete nem egyértelmű vagy más módon pontatlan; mivel a tagállami bíróságok hatáskörrel rendelkeznek arra, hogy felülvizsgálják az EUB bármely értelmezését, amennyiben az ilyen értelmezés a Szerződésekben egyértelműen meghatározott hatáskörökön túlra is kiterjesztené az EU hatásköreit (bírói jogalkotás vagy a hatáskörök terjeszkedése);
- G. mivel a Német Szövetségi Alkotmánybíróság következetesen hangsúlyozta az uniós intézmények demokratikus legitimitációjának hiányát azon az alapon, hogy az EU-t alkotó népek nem egy közös vagy egyesült „démoszt” képviselnek; mivel az EU-n belül minden nemzet – közös történelmüknek, kultúrájuknak és nyelvüknek köszönhetően – valójában ilyen démoszt képvisel;
- H. mivel a részben, de nem teljesen integrált jogrendek közötti konfliktusokban sok esetben előfordulhat, hogy – G.W.F. Hegel szavaival élve – „nincsen prétor”, aki megoldaná az ilyen konfliktusokat; mivel ehelyett az ilyen konfliktusokat a felek demokratikus akarata oldhatja csak fel;
- I. mivel az EU-ra ruházott hatáskörök megfogalmazásával kapcsolatos jogbizonytalanságok feloldása a nemzeti bíróságok hatáskörébe kell, hogy tartozzon; mivel bármilyen kétértelmű megfogalmazás káros az EU-ra nézve;
- J. mivel népszavazás útján Dánia az 1992-ben elutasította a Maastrichti Szerződést, Írország 2001-ben elutasította a Nizzai Szerződést, Franciaország és Hollandia 2005-ben elutasította az alkotmányszerződést, Írország pedig 2008-ban elutasította a Lisszaboni Szerződést; mivel népszavazás útján Dánia 2000-ben, Svédország 2003-ban elutasította az eurót, Görögország 2015-ben elutasította a mentőcsomagot, Dánia 2015-ben elutasította a bel- és igazságügyi politika egyes területein való részvételt, Hollandia 2016-ban elutasította az EU és Ukrajna közötti társulási megállapodást, Magyarország pedig 2016-ban elutasította a menekültkvóták bevezetését; mivel az Egyesült Királyság népszavazás útján döntött úgy 2016-ban, hogy kilép az EU-ból;
- 1. tudomásul veszi a lengyel alkotmánybíróság K 3/21. sz. ítéletét, amely elutasítja az uniós jog korlátlan elsőbbségének gondolatát, különösen a lengyel alkotmányjog tekintetében; aggodalmát fejezi ki a Bizottság elnökének e határozatra adott reakciója miatt, aki nyomatékosította, hogy „az Európai Bíróság valamennyi ítélete kötelező valamennyi tagállam hatóságára, beleértve a nemzeti bíróságokat is, [és] az uniós jog

elsőbbséget élvez a nemzeti joggal szemben, ideértve az alkotmányos rendelkezéseket is”; emlékeztet arra, hogy más nemzeti bíróságok is felvetettek kérdéseket az uniós jog elsőbbségével kapcsolatban, ideértve a Német Szövetségi Alkotmánybíróságot és a francia alkotmánytanácsot is;

2. megjegyzi, hogy uniós és tagállami hatáskörök egyaránt léteznek; emlékeztet arra, hogy az uniós hatáskörökre az Unió joga az irányadó; hangsúlyozza, hogy a tagállami hatáskörökre az adott tagállam joga az irányadó;
3. hangsúlyozza, hogy a Szerződések elismerik, hogy az Unió hatásköre korlátozott; emlékeztet arra, hogy az EUSZ 5. cikke értelmében a hatáskörök elhatárolására a hatáskör-átruházás elve az irányadó; arra a következtetésre jut, hogy minden olyan hatáskör, amelyet nem ruháztak át az Unióra, a tagállamoknál marad;
4. megjegyzi, hogy az uniós jog állítólagos felsőbbrendűségét a Szerződések nem említik kifejezetten, az csak egy nyilatkozatban szerepel, ahol az uniós jog „elsőbbségét”, s nem pedig „felsőbbrendűségét” nevezik meg, ami azt sugallja, hogy nem abszolút hierarchiáról, hanem megdönthető vélelemről van szó, amelyet mindenképpen a Szerződés tényleges rendelkezéseinek szövegével összhangban kell értelmezni;
5. emlékeztet arra, hogy az EUB *Costa kontra E.N.E.L.* ügyben hozott ítéletében arra a következtetésre jutott, hogy az uniós jog a legfelsőbbrendű; megjegyzi azonban, hogy amennyiben ezt elfogadják, az csak az EU hatáskörébe tartozó területeken alkalmazható; hangsúlyozza, hogy az uniós jog elsőbbsége – amint azt a *Costa kontra E.N.E.L.* ítélet is kimondja – csak az EU-szerződésekben az EU-ra ruházott jogra vonatkozik, tehát csak az EU hatáskörébe tartozó területeken;
6. úgy véli, hogy mivel a jog nyelven, s nem pedig matematikán alapul, természetes, hogy konfliktusok merülnek fel azzal kapcsolatban, hogy egy hatáskört az Unióra ruháztak-e vagy sem, mivel a szerződések – amelyek csupán szerződések – sohasem lehetnek teljesek vagy bizonytalanságtól mentesek; ezért úgy véli, hogy vannak olyan területek, ahol elkerülhetetlenül többféleképpen értelmezhető, hogy arra az uniós jog vagy az adott tagállam joga vonatkozik-e;
7. emlékeztet arra, hogy a bíróságok feladata, hogy feloldják a jogi kétértelműségből és a jogszabályokban rejlő kétértelműségből eredő konfliktusokat; elutasítja az EU azon állítását, hogy az uniós bíróságoknak kell megoldaniuk minden olyan konfliktust, amely azzal kapcsolatos, hogy az Unióra ruháztak-e hatáskört; emlékezteti az Uniót, hogy valamennyi hatáskörét a tagállamoktól nyeri, amelyek hatásköreik egy részét az Unióra ruházták;
8. kitarthat, hogy a kétértelmű területeken a tagállamoknak kell eldönteniük, hogy ruháztak-e hatásköröket az EU-ra a következők alapján: i) ez az EUSZ 5. cikke szövegének szokásos jelentése, és ii) az uniós bíróságoknak az uniós hatáskörök korlátainak meghatározására vonatkozó bármilyen hatásköre utat nyit a hatáskörök terjeszkedése előtt, amelyhez a „démosz” felhatalmazásán alapuló határozatok nem adtak demokratikus legitimitást;
9. úgy véli, hogy az EU hatásköreinek korlátaival kapcsolatos vitákban csak a végső fokon eljáró nemzeti joghatóság felel meg a demokrácia elvének; hangsúlyozza, hogy az EUB

hatáskörének terjeszkedése sértené a tagállamok demokratikus szuverenitását; figyelmeztet arra, hogy sértené a demokrácia elvét, ha az EU bíróságainak döntéseivel olyan hatásköröket sajátítana ki, amelyeket a tagállamok alkotmányos törvényeivel összhangban nem ruháztak egyértelműen az Unióra;

10. elismeri, hogy a jog felsőbbrendűségével kapcsolatos nézetek ellentmondásosak lehetnek, amint azt a lengyel ítélet is mutatja; úgy véli, hogy ezek a konfliktusok nem lehetnek de facto feloldhatók, ha a felek ragaszkodnak ahhoz, hogy maguk rendelkezzenek a jog elsőbbségével, tekintet nélkül demokratikus legitimitásuk és a Szerződésekben meghatározott hatáskörük korlátaira, amint azt a Bizottság elnökének a fent említett ítéletre reagáló nyilatkozata is mutatja; emlékeztet arra, hogy olyan jogtudósok és filozófusok, mint a G.W.F. Hegel felismerték, hogy a nemzetközi szereplők közötti jogi konfliktusok nem mindig oldhatók fel jogi úton, hanem csak az államok szuverén jogainak érvényesítésével;
11. úgy véli, hogy az Unió jogának elsőbbségéhez való téves ragaszkodása az Unió azon politikai akaratának megnyilvánulása, hogy a teljes szuverenitás bitorlásával egy uniós szuperállamot hozzon létre; aggodalmát fejezi ki az Unió szuperállammá való átalakítására irányuló törekvés miatt, amely az Unió hierarchikus felsőbbrendűségét a tagállamokkal szemben biztosítja; emlékeztet arra, hogy az Unió több alkalommal tett már hasonló erőfeszítéseket; komoly aggodalmát fejezi ki a tagállamok hatáskörébe való ilyen folyamatos beavatkozás miatt;
12. hangsúlyozza, hogy egy uniós szuperállamnak nincs demokratikus támogatottsága; emlékeztet arra, hogy a választók számos tagállamban elutasították a szerződés módosításokat, valamint az EU alkotmányszerződését; úgy véli, hogy a népszavazások eredményei egyértelműen jelzik, hogy továbbra sem élvez támogatottságot egy szuverén és legfelsőbb Európai Egyesült Államok gondolata; felveti, hogy az EU tagállamai – ha úgy kívánják – bármikor tarthatnának népszavazást arról, hogy polgáraik jobban szeretnék-e, ha az EU egy szuverén szuperállammá alakulna át; nem nagy meglepetéssel veszi tudomásul, hogy az uniós szuperállam támogatói által preferált eszközt nem a demokratikus folyamatok jelentik;
13. figyelmezteti az Uniót, hogy az EU szuperállamának bírósági vagy bármely más „kiskapun” keresztüli létrehozására irányuló kísérletei mélyen antidemokratikusak, és potenciálisan súlyos negatív következményekkel járnak, amellet, hogy veszélyeztetik az európai nemzetek közötti tartós barátságot és együttműködést; ellenez minden ilyen, az EU szuperállamának létrehozására irányuló antidemokratikus lépést vagy a tagállamok szuverenitásának bármilyen más további csorbítását;
14. emlékezteti az EU-t, hogy a rá ruházott hatáskörök bármikor visszavonhatók, mivel az EU csak a tagállamok miatt létezik, s nem pedig azok ellenére; emlékeztet arra a demokratikus elvre, hogy a tagállamok szuverének, mivel a polgáraik által rájuk ruházott hatalomnak köszönhetik szuverenitásukat; megismétli, hogy a tagállamok szuverének, nem pedig az EU;
15. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

